

ANEKSI

ANEKS A. PRIMARNI BILANS ZA STABILIZACIJU DUGA

1. **Obračun primarnog bilansa za stabilizaciju duga predstavlja jedan od najjednostavnijih instrumenata za analizu održivosti duga.** Analiza počinje od razlike budžetskih ograničenja vladinog budžeta za dva uzastopna perioda, kao u jednačini (1):

$$G_t + i \left(\frac{D_{t-1} + D_t}{2} \right) - T_t - i \left(\frac{M_{t-1} + M_t}{2} \right) = (D_t - D_{t-1}) + (M_t - M_{t-1}) \quad (1)$$

U ovoj notaciji, G_t i T_t predstavljaju beskamatnu vladinu potrošnju i prihode u godini t ; P_t predstavlja primarni bilans ($T_t - G_t$); D_t predstavlja ukupni iznos (stanje) vladinog duga na kraju godine t ; M_t je stanje novca visoke moći, a i je kamatna stopa za jedan period, za koju se pretpostavlja da je konstantna. Ta specifikacija uzima kao pretpostavku da vlada laća kamate na prosječno stanje duga (prema tome, prosjek stanja duga na kraju prethodne godine i na kraju tekuće godine) i, slično tome, da kamatni prihodi vlade dolaze iz prosječnog stanja novca sa visokom moći.

BH je 1997. godine uvela aranžman valutnog odbora, čime konsolidovana vlada na svim nivoima nema kontrolu nad novcem sa visokom moći. Štaviše, Centralna banka od 1997. godine nije vršila nikakve transfere vladama. Radi povećanja stepena jednostavnosti, uzima se kao pretpostavka da će taj aranžman biti nastavljen bez vremenskih ograničenja i da su nekamatni prihodi nula. Analiza u nastavku, prema tome, predstavlja analizu održivosti vladinog duga, isključujući sve transfere od centralne banke. U tom slučaju, jednačina (1) se zamjenjuje jednostavnijom jednačinom (2), koja predstavlja računovodstveni iskaz stanja vladinog duga:

$$D_t = D_{t-1} - P_t + i \left(\frac{D_{t-1} + D_t}{2} \right) \quad (2)$$

Nominalni BDP u godini t označava se sa Y_t , realni rast BDP-a sa g , a promjena u implicitnom BDP deflatoru (inflacija) sa π . Jednačina (2) se podijeli nominalnim BDP-om:

$$\frac{D_t}{Y_t} = \frac{D_{t-1}}{Y_{t-1}} \frac{Y_{t-1}}{Y_t} - \frac{P_t}{Y_t} + \frac{i}{2} \left(\frac{D_{t-1}}{Y_{t-1}} \frac{Y_{t-1}}{Y_t} + \frac{D_t}{Y_t} \right) \quad (3)$$

Ako koristimo mala slova da označimo udjele u odnosu na BDP, dobijamo primarni bilans za stabilizaciju duga u jednačini (4). To je završna jednačina koja je korištena u obračunima u Poglavlju 2:

$$p = d \left[\left(1 + \frac{i}{2} \right) - (1 + g)(1 + \pi) \left(1 - \frac{i}{2} \right) \right] \approx d \left[i - g - \pi + \frac{i(g + \pi)}{2} \right] \quad (4)$$

Taj izraz je donekle precizniji od tradicionalne formule, koja uzima kao pretpostavku da isplate kamata odražavaju samo stanje duga iz prethodne godine:

$$p = d \left[(1 + i) - (1 + g)(1 + \pi) \right] \approx d(i - \pi - g) \quad (5)$$

ANEKS B. IZGRADNJA DRŽAVNIH INSTITUCIJA

Pretpostavke: Polazni scenario

1. Kalkulacije su počele sa procjenom broja osoblja s ciljem izvlačenja informacija o troškovima vezanim za osoblje. Ti troškovi su podjeljeni na dvije komponente, troškove tekućih operacija i jednokratne troškove formiranja ili proširenja agencija koja se razmatra.

2. Za većinu agencija, tekući troškovi su obračunati množenjem broja osoblja, prosječne plate i koeficijenta za redovne troškove:

- Broj osoblja je, gdje god je moguće, procijenjen na osnovu podataka o uporedivim agencijama iz postojeće državne vlade, preporuka donatora ili procjena vladinih zvaničnika.
- Prosječna plata je obračunata iz budžeta za 2005. godinu, u slučaju da je postojala analogna agencija. U slučajevima za koje takvi podaci nisu bili dostupni, korištena je zvanična marginalna stopa plata koju je odredilo državno Ministarstvo finansija i trezora u toku procesa DPB-a, na nivou od 31.500 KM godišnje – iznos koji uključuje redovne troškove nevezane za plate i dodatne troškove.
- Koeficijent za redovne troškove izvučen je iz podataka o budžetu, ako su bili dostupni. Inače, gdje god se koristi zvanična marginalna stopa plata, ne obračunavaju se zasebni redovni troškovi nevezani za plate (po definiciji).

3. Jednokratni troškovi uključuju inicijalne kapitalne rashode, troškove zapošljavanja i osoblja, adaptacije ili popravke, organizacije, uspostavljanja inventara materijala i ostalo. Ti troškovi su obračunati kao procenat inicijalnih budžetskih iznosa (plate povećana a redovne troškove nevezane za platu). U slučaju da je neovisno procijenjen od strane države ili drugog donatora, direktno se koristi taj procijenjeni iznos. Za sve ostale agencije, kao pretpostavka se uzima koeficijent od 30 posto godišnjih tekućih troškova.

4. U obračunima se koriste nezavisne zvanične procjene, gdje god su dostupne. Za one agencije čiji budžeti uključuju direktne operacije (transport, ekologija i poljoprivreda), obračunat je dodatni iznos u budžetu, na osnovu iskustava drugih zemalja u tranziciji, ako su ona dostupna, ili uz indeksaciju prema finansijskoj dostupnosti, kao što je slučaj za transport.

5. Tabela B1 daje detaljan pregled obračuna, po agenciji. Na zahtjev se može dobiti i radni list u Excel-u.

Cijena povećanog finansiranja postojećih institucija i funkcija prema nacrtu DOB-a za period 2006-2008. na državnom nivou

6. Tabela B2 daje detaljan pregled obračuna cijene povećanog finansiranja postojećih institucija koje je predstavljeno u Poglavlju 3. dostupan je i radni list u Excelu koji pokazuje detaljan obračun. Vlastima se, međutim, savjetuje da rade na prilagođavanju tih iznosa nadalje, imajući u vidu da oni predstavljaju „liste želja“ različitih institucija, u kojima se ne razmatraju opšta fiskalna ograničenja.

Tabela B1. Pretpostavke, osnovni scenario

Odjel ili agencija	Tekući status	Predložene promjene	Obračun troškova i napomene
Ministarstvo poljoprivrede			
Uspostaviti proširenu agenciju za koordinaciju na državnom nivou, koja bi inicijalno bila locirana u Ministarstvu vanjske trgovine i ekonomskih odnosa ¹	Odjel u Ministarstvu vanjske trgovine i ekonomskih odnosa sa 3 radna mjesta, 37 u kancelariji za veterinarstvo i 10 u Agenciji za identifikaciju životinja. Ukupni godišnji budžet od 3,3 miliona KM.	Dodati 15 radnih mjesta u odjelu u Ministarstvu vanjske trgovine i ekonomskih odnosa s ciljem pružanja pomoći pri koordinaciji i planiranju razvoja do 2008. godine, u pripremi za stvaranje punog Ministarstva poljoprivrede.	Koristiti stope za plate i redovne troškove za postojeće budžetske agencija za poljoprivredu (22.500 KM, stopa od 42 za redovne troškove); stopa jednokratnih troškova od 45 iz PAR. ²
Uspostaviti agenciju ili odjel za bezbjednost hrane	Imenovan vršilac dužnosti direktora (prema DEI); ³ odjel će biti lociran u Mostaru. Mali iznos u budžetu je prema izvještajima uključen za 2006.	Osoblje od 25 ekvivalenata punog radnog vremena (full time equivalents, FTE), u skladu sa Hrvatskom ili Mađarskom. PAR preporučuje 30.	Koristiti stope za plate i redovne troškove za postojeće budžetske agencija za poljoprivredu (22.500 KM, stopa od 42 za redovne troškove); stopa jednokratnih troškova od 55 iz PAR.
Uspostaviti potpuno Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja	Vidjeti iznad.2004. godine je uspostavljeno državno Vijeće za poljoprivredu i proizvodnju hrane s ciljem koordinacije poljoprivrednih politika.	Uspostaviti agenciju za plaćanje 2009. godine; potpuno operativna do 2012. godine sa 30 FTE. Agencija za zdravlje biljaka (fitosanitarna) operativna u 2008. godini, puno popunjavanje osobljem od 50 FTE do 2012. godine. Ministarstvo uspostavljeno 2009. godine, puno popunjavanje osobljem do 2012. godine. Dostići broj osoblja koji preporučuje PAR do 2020. godine kroz postepenu izgradnju.	Koristiti stope za plate i redovne troškove za postojeće budžetske agencija za poljoprivredu (22.500 KM, stopa od 42 za redovne troškove). Korištenje stope jednokratnih troškova od 45 iz PAR. Troškovi financirani iz sopstvenih izvora na nivou od 0,1 posto BDP-a u Slovačkoj. Dodati 20 FTE godišnje, kasnije 10, sve dok se ne doda ukupno 250 članova osoblja.
Centralna banka BH (CBBH)			
Konsolidovati entitetske agencije za superviziju banaka pod krovom Centralne banke	Sada postoji po jedna agencija za svaki entitet; malo je vjerovatno da će doći do povećanja broja osoblja, nema uticaja na budžet.	Spajanje entitetskih jedinica; troškovi financirani kroz naplate od regulisanih banaka.	Pretpostavka o uštedi jednog ili dva FTE kroz unapređenje raspoređivanja. Određeno financiranje, nema uticaja na budžet

¹ Ministarstvo vanjske trgovine i ekonomskih odnosa.

² Pregled javne administracije Evropske Komisije (EC Public Administration Review, PAR).

³ Odjel za evropske integracije na državnom nivou.

Inspektorat za superviziju osiguranja; konsolidacija u upravu za finansijsku superviziju sa regulacijom berzi i možda nekih drugih regulisanih tijela.

Ne postoji nezavisna agencija.

Implementirati agenciju finansiranu iz naplata od osiguravatelja i reguliranih tijela.

Nema direktnih budžetskih troškova. Budžet Agencija za finansijske usluge Estonije iznosi 0,007 posto BDP-a.

Statističke agencije

Standardizovati i koordinirati metodologije i vremenske rasporede za izvještavanje.

Agencija postoje na državnom nivou, ali je stepen koordinacije ograničen. Potrebna je politička podrška.

Mala prilagođavanja za komunikacije, dodatno osoblje za koordinaciju. Mali stepen prenosa osoblja iz entitetskih kancelarija. Uzima se kao pretpostavka izgradnja ka napredovanju ka kapacitetima za popis stanovništva.

Početi s malim stepenom izgradnje u 2006. godini, dodati 45 FTE i prenos pet sa nivoa entiteta do 2010. godine s ciljem koordinacije i usmjeravanja popisa. Dodati mali iznos za hardver u 2007. plate 22.100 KM, redovni troškovi 20.

Funkcije ministarstva finansija na državnom nivou (MoFT, NFC, ITA/MAU, EPPU)⁴

Konsolidovati i ojačati centralne kapacitete za upravljanje javnom potrošnjom, unaprijediti jedinicu za makroekonomsku analizu i poresku upravu. Dodati Savjetničku komisiju za odnose između različitih nivoa vlasti s ciljem pružanja podrške nacionalnom fiskalnom vijeću pri konsolidaciju fiskalne politike i sistema grantova.

Fragmentirane uloge i odgovornosti, nedovoljan broj osoblja u državnom Ministarstvu finansija i trezora, nejasna budućnost za Jedinicu za planiranje ekonomske politike. Upravljanje Nacionalnog fiskalnog vijeća, Uprave za indirektno oporezivanje itd.

Dodatno finansiranje i razjašnjavanje nadležnosti; državno finansiranje Jedinice za planiranje ekonomske politike i lokacija unutar agencije. Agencija za odnose između različitih nivoa vlasti formiraće se počevši od 2008.

Troškovi uvođenja Jedinice za planiranje ekonomske politike u budžet + postepeno puno finansiranje osoblja koje predviđa pravilnik, odnosno 56 FTE. 20 FTE bilo bi iz funkcije EPPU, 30 dodatnih plus još pet u diviziji za nabavke. 19 za jednokratne troškove iz obračuna Ministarstva finansija i trezora za diviziju za nabavke. Plate na nivou od 25.400 KM, uključujući redovne troškove. Iznosi za EPPU su iz izvora državnog Ministarstva finansija i trezora. Dodatnih 20 FTE za Agenciju za odnose između različitih nivoa vlasti počevši od 2008.

Potpuno operacionalizirati agenciju za nabavke i tijelo za reviziju nabavke (troškovi iznad iznosa u budžetu za 2006. godinu).

Prioritet za 2006. godinu; finansiranje u nacrtu državnog budžeta u skladu sa DEI.

Dodati samo mali broj osoblja (15 FTE).

Koristiti plate Ministarstva finansija i trezora, 25 stopa redovnih troškova, 19 za jednokratne troškove prema obračunu Ministarstva finansija i trezora.

⁴ Ministarstvo finansija i trezora na državnom nivou, Nacionalno fiskalno vijeće, Uprava za indirektno oporezivanje, Jedinica za makroekonomske analize i Jedinica za planiranje ekonomske politike.

Obrazovanje

Uspostaviti jezgro ministarstva u nastajanju ili proširiti odjel u Ministarstvu civilnih poslova⁵ za podsticanje nepristrasnosti u školskom obrazovanju i za davanje preporuka za finansiranje i konsolidaciju.

Postojećih 1.5 FTE na državnom nivou u Ministarstvu civilnih poslova.

Postepena izgradnja uz dodavanje jedinice za koordinaciju i integraciju plus legislativni kapaciteti u skladu sa preporukama PAR-a; ukupno 25 FTE. Takođe dodati 10 FTE za sprovođenje koordinacione funkcije za mlade i kulturu (vidjeti u nastavku). Počevši od 2007.

Koristiti zvanične marginalne FTE troškove od 31.500 KM iz DOB-a za BiH.⁶ Koristiti koeficijent od 30 za jednokratne troškove.

Ministarstvo obrazovanja na državnom nivou (vidjeti ispod) za standardizaciju ili koordinaciju nastavnih planova i programa.

Postojeća Agencija za standarde i ocjenjivanje sa 15 FTE.

Dodati 17 članova osoblja u Agenciju za standarde i ocjenjivanje i stvoriti Agenciju za nastavne planove i programe, proširiti broj osoblja Odjela za obrazovanje na punih 20 20 FTE. Počevši od 2009.

Koristiti zvanične marginalne FTE troškove od 31.500 KM iz DOB-a za BiH. Koristiti koeficijent od 30 za jednokratne troškove.

Visoko obrazovanje

Ojačati i uspostaviti funkcije koordinacije unutar Ministarstva civilnih poslova u oblasti visokog obrazovanja.

Postojećih osam javnih univerziteta sa oko 100.000 studenata pod upravom je RS ili kantona. Ministarstvo civilnih poslova vrši koordinaciju, kroz radnu grupu za visoko obrazovanje. Ograničeni kapaciteti osoblja.

Dodati jedinicu za koordinaciju visokog obrazovanja sa šest zaposlenih, zatim 12 FTE u skladu sa preporukama PAR-a, dodati 13.5 FTE za odjel za obrazovanje za jedinicu za visoko obrazovanje, te jedinicu za sertifikaciju (Centar za informacije, priznavanje i ocjenu kvaliteta) od 10 FTE. Počevši od 2008.

Koristiti zvanične marginalne FTE troškove od 31.500 KM iz DOB-a za BiH. Koristiti koeficijent od 30 za jednokratne troškove.

Nadzor nad visokim obrazovanjem na državnom nivou; upravljanje pri Ministarstvu obrazovanja. Zadržati sadašnje finansiranje za rad.

Postojećih osam javnih univerziteta sa oko 100.000 studenata pod upravom je RS ili kantona. Ministarstvo civilnih poslova vrši koordinaciju, kroz radnu grupu za visoko obrazovanje. Ograničeni kapaciteti osoblja.

Dodati 29 zaposlenih, pri čemu bi još 24 bilo prenešeno sa entitetskog nivoa na državni, tako da je ukupni broj 53. Počevši od 2012.

Koristiti zvanične marginalne FTE troškove od 31.500 KM iz DOB-a za BiH. Koristiti koeficijent od 30 za jednokratne troškove. Za prenešene zaposlene, uzeti kao pretpostavku povećanje u državnom budžetu od 40. Vidjeti prilog B .

Zaštita životne sredine

Uspostaviti jezgro ministarstva za unapređenje zaštite životne sredine i koordinaciju sa EU.

3 FTE na državnom nivou u Ministarstvu vanjske trgovine i ekonomskih odnosa.

Proširiti osoblje u Ministarstvu vanjske trgovine i ekonomskih odnosa na 15 do 2008, 26 (ukupno) do 2010. Povećati na ½ veličine DEI.

Koristiti zvanične marginalne FTE troškove od 31.500 KM iz DOB-a za BiH. Koristiti koeficijent od 45 za jednokratne troškove, kao u poljoprivredi.

⁵ Ministarstvo civilnih pitanja na državnom nivou.

⁶ Dokument okvirnog budžeta.

Uspostaviti redovno Ministarstvo ekologije koje bi koordiniralo politike zaštite životne sredine	3 FTE na državnom nivou u Ministarstvo vanjske trgovine i ekonomskih odnosa.	Nije obračunato direktno kroz osoblje, već korištenjem istog procenta BDP-a kao u Slovačkoj za tekuću potrošnju. Počevši od 2013.	Koeficijent od 40 za jednokratne troškove; vidjeti napomene o rastu BDP-a (ispod).
Ministarstvo transporta i komunikacija Uspostaviti agenciju za informatičko društvo i agenciju za zaštitu podataka.	Tekuće funkcije Ministarstva za transport i komunikacije; proširenje i finansiranje se razmatra unutar Vlade BiH.	Uspostaviti agencije za informacije počevši od 2008. Uzeti kao pretpostavku skroman program na novu od 0,05 BDP; prilagođeno samo onome što je finansijski dostupno. Dodati finansiranje za 30 FTE za administraciju. Počevši od 2009.	Uzeti kao pretpostavku 20 FTE za Agenciju za informatičko društvo (isto kao u Slovačkoj) i 20 FTE za Agenciju za zaštitu podataka. Odnos kapitalne potrošnje i platnog fonda za Ministarstvo transporta je 25 prema 1 u Slovačkoj, što ukazuje na to da bi platni fond iznosio oko 800.000 KM, ili oko 30 FTE, za program na nivou od 20 miliona KM.
Zaštita potrošača U potpunosti finansirano Vijeće za zaštitu potrošača, Vijeće za konkurenciju, Ombudsmen za potrošače.	Male postojeće i nedovoljno finansirane agencije.	Dodati 2 za Vijeće za konkurenciju iz opštih prihoda (uravnotežiti sa naplatama i taksama). Dodati 5 za ombudsmena za potrošače.	DOB procjenjuje troškove od 440.000 KM za uspostavljanje regionalnih vijeća za konkurenciju. Plata na nivou od 51.700 KM na osnovu prosjeka za Vijeće za konkurenciju. Redovni troškovi na nivou od 58 na osnovu istog budžeta.
Regulatorni okvir za energetiku Proširiti režim za regulaciju električne energije (koji se sada prenosi na državni nivo) tako da uključi i gas.	Regulacija električne energije prenijeta na državni nivo 2006. godine; troškovi od 2 miliona KM finansiraju se iz taksi i naplata.	Stvoriti identičan sistem za gas; uzeti kao pretpostavku da se iz naplata za regulaciju finansira cijela agencija.	Nema direktnih troškova.
Opšta regulacija U potpunosti finansirati kontrolu kvaliteta, intelektualnu imovinu, metrologiju, instrumentaciju, sertifikaciju i uspostaviti Agenciju za istraživanje tržišta.	Programi su uspostavljeni, u tipičnom slučaju nedovoljno finansirani: Zavod za intelektualnu imovinu ima budžet od 3,3 miliona KM i 77 FTE, 57 FTE manje od nivoa koji predviđa pravilnik. Određeno novo finansiranje u budžetu za 2006. godinu. Nema agencije za istraživanje tržišta.	Postepeno uvesti ukupno 37 novih radnih mjesta s ciljem povećanja veličine kancelarije ombudsmena. Stvoriti Agenciju za istraživanje tržišta.	Prosječna nadoknada na nivou od 40.600 KM na osnovu budžeta za regulaciju komunikacija. 30 redovnih troškova; 30 jednokratnih troškova. Agencija za istraživanje tržišta popunjena osobljem na nivou od 75 FTE, jedna četvrtina ukupnog iznosa za Slovačku agenciju.

Socijalna skrb

Uspostaviti odjel ili ministarstvo na državnom nivou za koordinaciju penzija i drugih davanja.

Mali odjel u Ministarstvu civilnih poslova.

Stvoriti malo nezavisno ministarstvo ili diviziju većeg ministarstva (Zdravstvo, socijalna skrb, rad). Uzeti kao pretpostavku 45 FTE i 45 jednokratnih troškova zbog novog uspostavljanja. Iste veličine kao Ministarstvo civilnih poslova. Počinje od 2009.

Standardna godišnja plata na nivou od 31.500 KM. Dodatnih 10 za redovne troškove zbog nove agencije. 30 jednokratnih troškova.

Zdravlje

Proširiti državnu koordinaciju; sada pri Ministarstvu civilnih poslova.

Mali odjel u Ministarstvu civilnih poslova.

Dodati 30 FTE; odrediti prema kancelarijama za poljoprivredu. Počevši od 2008.

Standardna godišnja plata na nivou od 31.500 KM. Dodatnih 30 za redovne troškove zbog troškova usluga i opreme. 45 jednokratnih troškova.

Uspostaviti Odjel ili ministarstvo na državnom nivou za koordinaciju javnog zdravlja i odobravanje lijekova.

Sada na entitetskom / kantonalnom nivou.

Stvoriti veliko ministarstvo, 125 FTE. Jednake veličine kao druga osnovna ministarstva (Pravda, Odbrana). Počevši od 2009.

Standardna godišnja plata na nivou od 31.500 KM. Dodatnih 30 za redovne troškove zbog troškova usluga i opreme. 45 jednokratnih troškova.

Rad

Proširiti Agenciju za rad i zapošljavanje kako bi se stvorio jedinstveni ekonomski prostor za rad i kako bi se regulisalo tržište .

Tekući nivo 16 FTE, Budžet od 600.000 KM u Ministarstvu civilnih poslova

Dodati 25 FTE, prenijeti funkcije iz Ministarstva civilnih poslova i 16 sadašnjih članova osoblja Ministarstva civilnih poslova. Počevši od 2009.

Plata na nivou od 25.000 KM na osnovu tekućeg nivoa za Ministarstvo civilnih poslova. Redovni troškovi 33 na osnovu tekućeg nivoa. 30 jednokratni troškovi.

Standardizovati regulativu i zdravlju i bezbjednosti na radnim mjestima.

Takođe implementira Ministarstvo civilnih poslova, ali nema finansiranja.

Dodati 35 FTE; sa 25 iznad i osobljem Ministarstva za civilne poslove, agencija ukupno ima 70 FTE, ili otprilike isto kao i druge regulatorne agencije. Počevši od 2009.

Standardna godišnja plata na nivou od 31.500 KM. Dodatnih 33 za redovne troškove zbog troškova usluga i opreme. 45 jednokratnih troškova.

Društvena pitanja

Riješiti problem povratnika; veliki dio već pokriva Ministarstvo za ljudska prava i pitanja izbjeglica. Uspostaviti Vijeće za nacionalne manjine.

Veliki dio već pokriva Ministarstvo za ljudska prava i pitanja izbjeglica.

Uspostaviti Vijeće za nacionalne manjine; Nema drugih očitih potreba za proširenjem tekućih aktivnosti; određeni stepen reorganizacije mogao bi biti koristan.

Dodati 50 FTE počevši od 2008.

Agencija za promovisanje izvoza

Locirati u Ministarstvu vanjske trgovine i ekonomskih odnosa, koordinirati sa privrednom komorom.	Ministarstvo vanjske trgovine i ekonomskih odnosa bavi se sličnim aktivnostima; paralelno uz agenciju za promovisanje stranih investicija.	Manja verzija Komisije za promociju stranih investicija; 4 FTE. Počevši od 2008.	Standardna plata; 25 dodatnih redovnih troškova dodijeljeno za promotivne aktivnosti, koeficijent od 40 za jednokratne troškove uzet kao pretpostavka. Zahtjevaće koordinaciju sa (privatno finansiranom) Privrednom komorom.
Ministarstvo privrede Podijeliti Ministarstvo vanjske trgovine i ekonomskih odnosa tako da se implementira i koordinira industrijska politika prema zahtjevima acquis-a. Dodati Agenciju za promovisanje malih i srednjih preduzeća.	Ministarstvo vanjske trgovine i ekonomskih odnosa ima 108 FTE, 77 ispod onog što propisuje pravilnik. Nema Agencije za promovisanje malih i srednjih preduzeća.	Malo ministarstvo; dodati 65 FTE inicijalno, još 45 počevši od 2017. Time će ova agencija postati jednako velika koliko je sad Ministarstvo vanjske trgovine i ekonomskih odnosa. Početi 2009. Dodati Agenciju za promovisanje malih i srednjih preduzeća počevši od 2008.	Standardna plata, 10 dodatnih redovnih troškova dodijeljeno. 30 jednokratnih troškova. Agencija za promovisanje malih i srednjih preduzeća sastoji se od 25 FTE.
Kultura i mladi Kordinaciona kancelarija ua entitetske i kantonalna ministarstva. Troškovi uključeni u budžet obrazovanja.	Sada u Ministarstvu civilnih poslova.	Dodati 10 FTE u Obrazovanje (iznad).	Troškovi određeni sa Obrazovanjem (iznad).
Državna kancelarija za narkotike Stvoriti agenciju za procesuiranje slučajeva vezanih za narkotike.	Postojeća funkcija policije i bezbjednosti; nema konkretne agencije.	Stvoriti novu agenciju počevši od 2007.	Dodati ukupno 60 FTE počevši od 2007.

Izvor: PKF za Svjetsku banku.

Tabela B2. Trošak povećanog finansiranja za postojeće institucije
(u hiljadama KM)

Institucija	Razlika 1/	Dodatni admin. troškovi iz DOB-a	Dodatni jednokratni troškovi iz DOB-a za državu BiH
Parlamentarna skupština	315	20	...
Izborna komisija	32	460	...
Sekretarijat Vijeća ministara i koordinator za reformu javne uprave	441	500	1.500
Agencija za državnu upravu	32
Državni sud, Kancelarija tužioca i Visoko sudsko i tužilačko vijeće	7.103	8.000	11.400
Ministarstvo bezbjednosti	2.803
Državna agencija za informacije i zaštitu, uključujući Jedinicu za finansijske informacije	20.018	...	11.000
Ministarstvo transporta i komunikacija	190
Državna granična služba	16.664	...	4.400
Institut za akreditaciju	69	200	45
Odjel za evropske integracije	172	358	...
Ukupno	47.837	8.980	28.345

Izvori: Vlasti BH i PKF za Svjetsku banku.

1/ Razlika plata između tekućeg nivoa i nivoa popunjenosti od 95 posto nivoa koji predviđaju pravilnici

Tabela B3. Izgradnja institucija, osnovni scenario – Promjene i tajming

	2006.	2007.	2008.	2009.	2010.	2011.	2012.	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.
Agencija za koordinaciju u poljoprivredi	E	IS	IS	TrMin										
Agencija za bezbjednost hrane	E	IS	FO	TrMin										
Ministarstvo poljoprivrede sa fitosanitarnom agencijom			E	IS	IS	FO								
Konsolidacija supervizije banaka		E	FO											
Regulacija berzi sa supervizijom osiguranja		E	FO											
Standardizovana statistička agencija	Impr	IS	Impr											
Agencija za nabavke i tijelo za reviziju nab.	E	IS	FO											
Agencija za koordinaciju u obrazovanju		E	IS	FO	TrMin									
Državno ministarstvo obrazovanja				E	IS	IS	FO							
Agencija za koordinaciju u visokom obrazovanju			E	IS	IS	FO								
Ministarstvo ili odjel za visoko obrazovanje							E	IS	FO					
Agencija za koordinaciju zaštite životne sredine			E	IS	O	O	O	O	TrMin					
Ministarstvo ekologije								E	IS	IS	FO			
Proširene agencije za zaštitu potrošača	IS	FO												
Proširena regulatorna tijela, Agencija za istraživanje tržišta	IS	FO												
Agencija za koordinaciju u zdravstvu		E	IS											
Zdravstvo / Agencija za javno zdravstvo				E	IS	IS	FO							
Funkcija koordinacije rada				E	EE	FO								
Profesionalno zdravlje i sigurnost				E	EE	FO								
Ministarstvo privrede				E	IS	IS	O	O	O	O	IS	IS	IS	FO
Odjel ili ministarstvo socijalne skrbi				E	IS	FO								
Ministarstvo transporta sa Agencijom za informatičko društvo i Agencijom za zaštitu podataka				E	IS	CF	CF	FO						
Regulatorni okvir za energetiku			E	O										
Društvena pitanja, vijeće za nacionalne manjine			E	ES	FO									
Državna kancelarija za narkotike			E	ES	ES	FO								

Izvor: PKF za Svjetsku banku.

Kodiranje: CF=Kapitalno finansiranje; E=Uspostavljanje; EE=Uspostavljanje i opremanje; ES=Opremanje i popunjavanje osobljem; IS=Povećanje broja osoblja; O=Operativno; FO=Potpuno operativno; TrMin=Prenos na ministarstvo; Impr=Unapređenja na istom mjestu

Tabela B4. Izgradnja institucija, polazni scenario (u hiljadama KM)

	2006.	2007.	2008.	2009.	2010.	2011.	2012.	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.
Agencija za koordinaciju u poljoprivredi	-	477	589	524	539	56	572	589	607	625	644	663	683	704	725
Agencija za bezbjednost hrane	-	1.020	952	873	899	926	954	982	1.012	1.042	1.074	1.106	1.139	1.173	1.208
Ministarstvo poljoprivrede sa fitosanitarnom agencijom	-	-	1.475	2.074	8.579	13.815	13.259	14.539	15.886	16.261	17.274	18.334	19.443	20.604	21.817
Konsolidacija supervizije banaka	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Supervizija berzi i osiguranja	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Standardizovana statistička agencija	52	159	587	864,8	1.562	1.423	1.466	1.511	1.557	1.605	1.654	1.704	1.756	1.810	1.865
Agencija za nabavke sa tijelom reviziju nabavke	-	-	505	630	646	662	569	586	603	621	640	659	679	699	720
Upravljanje javnom potrošnjom na različitim nivoima vlasti	302,3	1.630	2.595	2.530	2.617	2.708	2.801	2.898	2.998	3.102	3.210	3.321	3.436	3.556	3.679
Agencija za koordinaciju u obrazovanju	-	-	-	1.119	2.046	2.231	2.219	2.286	2.354	2.425	2.498	2.573	2.650	2.729	2.811
Državno ministarstvo obrazovanja	-	-	261	745	1.496	1.333	1.373	1.414	1.457	1.500	1.545	1.592	1.639	1.688	1.739
Agencija za koordinaciju u visokom obrazovanju							1.163	1.537	1.433	1.4798	1.526	1.575	1.625	1.677	1.731
Ministarstvo ili odjel za visoko obrazovanje			697,8	1.142	1.722	1.008	1.038	1.069	1.101	1.134	1.168	1.204	1.240	1.277	1.315
Agencija za koordinaciju zaštite životne sredine		-						7.233	12.978	19.472	17.434	18.132	18.857	19.611	20.396
Ministarstvo ekologije		1.479	1.075	1.112	1.150	1.189	1.230	1.273	1.317	1.362	1.409	1.458	1.508	1.560	1.614
Proširene agencije za zaštitu potrošača				1.119	2.046	2.231	2.219	2.286	2.354	2.425	2.498	2.573	2.650	2.729	2.811

Izvor: PKF za Svjetsku banku

ANEKS C. OBRAZOVANJE

Tabela C1. BH: Broj upisanih i odnos broja učenika / studenata i nastavnika / nastavnog osoblja, po entitetu

	1995/96.	1996/97.	1997/98.	1998/99.	1999/00.	2000/01.	2001/02.	2002/03.	2003/04.	2004/05.
FBH										
Osnovno										
Upis	252.000	260.000	268.000	277.000	276.000	259.000	246.613	243.204	247.590	242.170
Odnos broja učenika i nastavnika							18,4	18,0	18,0	17,6
Srednje										
Upis	81.000	89.000	89.600	103.000	112.000	118.050	114.523	115.918	114.438	111.863
Odnos broja učenika i nastavnika							15,4	15,1	14,9	14,2
Visoko										
Upis (redovni)			25.381	28.593	30.947	34.078	34.861	37.554	39.239	42.894
Odnos broja studenata i osoblja						9,3	8,6	8,6	8,7	9,5
RS										
Osnovno										
Upis	126.000	131.000	128.000	126.000	121.197	114.570	114.523	114.098	124.802	122.434
Odnos broja učenika i nastavnika					17,2	16,9	16,4	16,4	16,4	16,0
Srednje										
Upis	45.000	50.000	51.000	52.000	Nije dost.	53.085	52.293	51.948	51.577	51.556
Odnos broja učenika i nastavnika							18,3	18,0	17,6	17,1
Visoko										
Upis (redovni)								14,784	16,830	18,641

Izvor: Ministarstva obrazovanja i proračuni osoblja Svjetske banke.

Tabela C2. Projekcija broja djece školske dobi, 2000 – 2035. godine

Dob	2000.	2001.	2002.	2003.	2004.	2005.	2006.	2007.	2008.	2009.	2010.
7-14 godina	460.000	444.000	425.000	405.000	390.000	376.000	365.000	357.000	355.000	357.000	363.000
6-14 godina	505.000	487.000	468.000	447.000	432.000	419.000	408.000	404.000	403.000	407.000	414.000
15-17 godina	190.000	192.000	193.000	194.000	191.000	185.000	176.000	166.000	156.000	148.000	141.000
18-21 godina	238.000	243.000	250.000	255.000	259.000	263.000	262.000	260.000	252.000	243.000	231.000
Dob	2011.	2012.	2013.	2014.	2015.	2020.	2025.	2030.	2035.		
7-14 godina	370.000	379.000	388.000	398.000	405.000	393.000	377.000	370.000	366.000		
6-14 godina	422.000	431.000	439.000	448.000	453.000	440.000	423.000	415.000	413.000		
15-17 godina	136.000	132.000	130.000	129.000	130.000	154.000	146.000	141.000	138.000		
18-21 godina	219.000	206.000	195.000	186.000	180.000	185.000	208.000	192.000	188.000		

Izvor: Vlasti BH i procjene i projekcije osoblja Svjetske banke.

REFERENCE

- Afonso, Antonio, Ludger Shuknecht i Vito Tanzi, 2006, Public Sector Efficiency: Evidence for New EU Member States and Emerging Markets, European Central Bank (Efikasnost javnog sektora: Dokazi za nove članice EU i tržišta u razvoju, Evropska centralna banka), Radni dokument br. 581.
- BCEOM, 2006, Roads, Bridges and Tunnels Database (Baza podataka o putevima, mostovima i tunelima), Svjetska banka.
- BEEPS, 2002, EBRD-World Bank Business Environment and Enterprise Performance Survey (Istraživanje poslovnog okruženja i rezultata preduzeća EBRD-a i Svjetske banke).
- BEEPS, 2005, EBRD-World Bank Business Environment and Enterprise Performance Survey (Istraživanje poslovnog okruženja i rezultata preduzeća EBRD-a i Svjetske banke).
- Betcherman, Olivas, i Dar, 2004, Impact of Active Labor Market Programs: New Evidence from Evaluations, with Particular Reference to Developing and Transition Countries (Uticaj aktivnim programa na tržištu rada: Novi dokazi iz evaluacija, sa posebnim osvrtom na zemlje u razvoju i zemlje u tranziciji), Svjetska banka.
- Ministarstvo finansija i trezora BH, 2004, Bosna i Hercegovina: Plan javnih investicija za period 2004-2006.
- Ministarstvo finansija i trezora BH, 2005, Nacrt Dokumenta okvirnog budžeta za period 2006 - 2008.
- Ministarstvo pravde BH, 2004, Funkcionalni pregled policijskih snaga u BH, Završni izvještaj.
- Komisija za restrukturiranje policijskih snaga BH, 2004, Završni izvještaj o radu Komisije za restrukturiranje policijskih snaga Bosne i Hercegovine.
- Cain, J. et al, 2002, Health Systems in Transition: Bosnia and Herzegovina - European Observatory on Healthcare System (Zdravstveni sistemi u tranziciji: Bosna i Hercegovina – Evropsko osmatranje sistema zdravstvene zaštite), <http://www.euro.who.int/document/E78673.pdf>
- Chawla, M., 2005, Controlling Health Expenditures (Kontrola potrošnje u zdravstvu) Svjetska banka.
- Vijeće ministara Bosne i Hercegovine, 2005, Izvještaj.
- Vijeće ministara Bosne i Hercegovine, EPPU, Srednjoročna razvoja strategija.
- Cochrane, David, 2004, Human Resource Strategy for Support Services, Final Technical Report (Strategija ljudskih kapaciteta za prateće službe, završni tehnički izvještaj), Ministarstvo zdravlja, Srbija i Crna Gora.

- Dell'Anno, Roberto i Piirisild, Marje, 2004, OECD, Estimates of the Non-Observed Economy in Bosnia and Herzegovina (Procjene nepraćene privrede u Bosni i Hercegovini).
- EPPU, 2005, Ažurirani izvještaj o siromaštvu (Poverty Update).
- Evropska Komisija, 2003, Public Administration Review Program: Feasibility Study (Program pregleda javne uprave: Studija izvodljivosti), COM 2003, 692 final.
- Evropska Komisija, 2003, The Regional Balkans Infrastructure Study (REBIS) (Regionalna studija infrastrukture na Balkanu).
- Evropska Komisija, 2005, Bosnia and Herzegovina - 2005 Progress Report (Bosna i Hercegovina, izvještaj o napretku za 2005. godinu).
- Evropska Komisija, 2005, Functional Review of the Health Sector in BH (Funkcionalni pregled zdravstvenog sektora u BH), Završni izvještaj.
- Evropska Komisija, 2005, Council Decision on the Principles, Priorities and Conditions Contained in the European Partnership with Bosnia and Herzegovina (Odluka Vijeća o principima, prioritetima i uslovima u evropskom partnerstvu sa Bosnom i Hercegovinom).
- European Union CARDS Program for BH (program CARDS Evropske Unije za BH), 2005, Functional Review of the Education Sector in Bosnia and Herzegovina (Funkcionalni pregled obrazovnog sektora u BH), Završni izvještaj.
- Fond zdravstvenog osiguranja FBH, 2005, Obračun finansiranja u zdravstvenom sektoru za 2005.
- Ministarstvo finansija FBH, 2005, Nacrt Dokumenta okvirnog budžeta za period 2006 - 2008, Srednjoročni okvir rashoda za period 2006-08.
- Gallus et al., 2003, "Price and Consumption of Tobacco in Italy Over the Last Three Decades," ("Cijena i potrošnja duvana u Italiji u toku posljednje tri dekade") European Journal of Cancer Prevention (Evropski žurnal za prevenciju raka).
- Gershon P., CBE, 2004, Releasing Resources to the Front Line - Independent Review of Public Sector Efficiency (Oslobađanje resursa na prvu liniju – nezavisni pregled efikasnosti u javnom sektoru).
- Howard Lyons i Robert Tinston, 2003, Preparation of a Masterplan (Priprema masterplana), London International Healthcare Ltd.
- MMF, 2004, Selected Economic Issues (Izabrana ekonomska pitanja), Izvještaj br. 05/54.
- MMF, 2005, Selected Economic Issues (Izabrana ekonomska pitanja), Izvještaj br. 055/158.
- Informal Working Document (neformalni radni dokument, 2005, Main Administrative Structures Required for Implementing the Acquis – Overview (Osnovne administrativne strukture neophodne za implementaciju Acquis-a - Pregled).

- IPSA Institute Ltd., i Institut za građevinarstvo Hrvatske, 2006, Corridor Vc Motorway, Pre-Feasibility Study (Autoput na koridoru Vc, Studija za pripremu studije izvodljivosti), Završni izvještaj.
- IPSA, 2005, Motorway in Corridor Vc Preparation of Planning and Study Documentation, Lot no.5 (Autoput na koridoru Vc, priprema planiranja i studijske dokumentacije, lot br. 5).
- Kaufmann at al., 2005, Governance Matters IV: Governance Indicators for 1996 – 2004 (Pitanja upravljanja IV: Pokazatelji upravljanja za period 1996-2004), Svjetska banka.
- La Porta at al., 1999, “The Quality of Government,” (“Kvalitet upravljanja”) The Journal of Law, Economics and Organization (Žurnal prava, ekonomije i organizacije).
- OECD, 2004, Handbook for Measurement of the Non-Observed Economy (Uputstvo za mjerenje nepraćene privrede), www.oecd.org.
- OECD, 2005, Education at a Glance (Obrazovanje na prvi pogled).
- PriceWaterhouseCoopers LLP, 2005, Bosnia and Herzegovina: Support for the Determination of the Pay and Grading System at State Level (Bosna i Hercegovina: Podrška za određivanje sistema plata i platnih razreda na državnom nivou).
- Vlada RS, 1999, Zakon o osnovama socijalne zaštite civilnih žrtava rata i zaštite porodica sa djecom RS.
- Ministarstvo finansija RS, 2005, Dokument okvirnog budžeta za period 2006-2008.
- Seiter, Andreas, 2005, The Pharmaceutical Sector in Bosnia and Herzegovina (Farmaceutski sektor u Bosni i Hercegovini), Svjetska banka.
- Agencije za standarde i ocjenjivanje u obrazovanju za FBH i RS, 2004, tehnički izvještaj, Vanjska procjena rezultata učenika: Završni razred osnovne škole, opšta ocjena (External Assessment of Student Achievement: Final Grade in Primary School General Evaluation) 2004, Sarajevo.
- Međunarodni monetarni fond, 2004, Debt Sustainability in Low-Income Countries – Proposal for an Operational Framework and Policy Implications (Održivost servisiranja duga u zemljama sa niskim nivoom dohotka – prijedlog za operativni okvir i implikacije politika).
- UNECE, 2006, The Non-Observed Economy in National Accounts (Nepraćena privreda u nacionalnim računima).
- Svjetska banka, 2006, Anticorruption in Transition 3 (Borba protiv korupcije u zemljama u tranziciji 3).
- Svjetska banka, 2003, Bosnia and Herzegovina Poverty Assessment (Ocjena siromaštva u Bosni i Hercegovini), Izvještaj br.25343-BH.
- Svjetska banka, 2005, World Development Indicators (Pokazatelji razvoja na nivou svijeta).

Svjetska banka, 2006, Pension Policy Note for Bosnia and Herzegovina (Dokument o penzijskoj politici za Bosnu i Hercegovinu).

Svjetska banka, Emergency Transport Reconstruction Project (Projekt hitne rekonstrukcije transporta).

Svjetska banka, 2006, Public Expenditures Policies in South Eastern Europe (Politike javne potrošnje u jugoistočnoj Evropi), Izvještaj br. 33400-ECA.

Svjetska banka, 2001, Croatia - Regaining Fiscal Sustainability and Enhancing Effectiveness, A Public Expenditure and Institutional Review (Hrvatska – Ponovno postizanje fiskalne održivosti i jačanje učinkovitosti, Pregled javne potrošnje i institucija), Izvještaj br. 22155-HR.

Svjetska banka, 2005, BH Labor Market Update: The Role of Industrial Relations (Ažurirani izvještaj o tržištu rada u BH: Uloga odnosa između radnika i uprave), Izvještaj br. 2650-BA.

Svjetska banka, 2005, Bulgaria - Public Finance Policy Review: Leveraging EU Funds for Productivity and Growth (Bugarska – Pregled politika javnog finansiranja: iskorištavanje fondova EU za produktivnost i rast), Izvještaj br. 33992-BG.

Svjetska zdravstvena organizacija (WHO), 2003, Atlas of Health in Europe (Atlas zdravstva u Evropi).

Svjetska zdravstvena organizacija (WHO), European Health for All (Evropsko zdravstvo za sve), <http://data.euro.who.int/hfadb>.